

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo. Naprej placilo: 1/2 leta 24., 1/4 12., meszecsno 4., V zvuin- szto 70., V Ameriko 80 Dinare za edno leto.	Megjelenik minden vasár- nap. Előfizetési ára: 1/2 évre 24, 1/4 évre 12, 1 hónapra 4., Külföldre 70., Amerikába 80 Dinár évente.	Reditelszto i opravnistvo Szerkesztőség és Kiadóhivatal MÁRKISEVCI p. M.-SOBOTA Rokopiszi sze eszi posilajo i sze ne vrnejo. — Kéziratok ideküld- dendők s nem adatnak vissza.	Cejna inseratov za □ cm: Izjave, poszlano, odprta pisz- ma 1-50., réden veliki 1-100., máli oglasz 0-70 Din. i dávek. Pri vecskrát popúszt.	Hirdetési árák négyzett cm- ként: Nyittér és hasonlók 1-50, rendes hirdetés 1-100., Apró hirdetés 0-70 Din. és az illeték. Többszörinél engedm
---	--	---	---	--

„Mire a fák levelei
lehullanak, fiaim ti is odahaza
lesztek már.“

Mondotta az egykor hatalmas német császár ezeltől kilenc évvel, a hírtérre komor arccal induló katonáinak. Kilenc évvel ezeltől mondotta s bár lehet, a legjobb tudattal és gondolattal, azonban úgy az ő, mint a népek millióinak szomorú csalódására, a levélhullás ötször is kellett, hogy megtörténjen, mire hazamehettek s akkor sem a remélt rendes körülmények között, hanem legyőzötten, szégyenpirt takaró, szemrehuzott csákovával, lehajtott fejjel botorkálva hazafelé, a réglátott otthon felé.

Kilenc évvel ezeltől mondotta ezt a volt nagynémet császár s bár akkoriban az ő szava ítélkezett mintegy eleveneken és holtakon, mégis öt levélhullás kellett. Mikor kiejtette ajkán eme szavakat, megítélni lehetett, hogy vigasztaló szavak akarnak lenni mindazoknak az életvidám fiataloknak, kik jövő reményeiktől, a sok családapának, kik ellátatlan gyermekeiktől oly hirtelen és korán megválni nem akarva, keserű arccal indultak oda, honnan a visszatérés — több mint valószínű — lehetetlen.

Tehát alig kezdődött meg a nagy világégés s már is megsokalták azok a milliók, kiknek az élnivágás mindennél trágább volt. Kilenc évvel ezeltől is már vigasztaló szavak kellettek, hogy az emberiség elszánja magát. S vajjon az öt levélhullás után, mikor ugyszólván önkényesen

hagyták ott a harcot s átgázolva a sok felebaráti hullán, egymásutánban találkozott megcsontított testű harcostársával, nem-e még jobban el kellene ma a vigasztaló szó? S a háboru befejezése utáni nélkülözések, inségek és járványok öt éve, nem-e még komorabb arcu egyéneket formálna egy esetleges világégés esetén? Azt hisszük igen s talán már a vigasztaló szavaknak sem volna foganatjuk.

És mégis mit látunk?

Még ki sem vánszorogtunk a háboru bűzös levegőjéből, az állítólagos béke lapangó parazsa mindenáron csak-csak lángnyelvet ölt. Spanyolországból katonai forradalom hírei érkeznek, Bulgáriában forradalmat előkészítő szervezeteket lepleztek le, Itálija egy nemzetközi kikötő, Fiume szabadállam anektálásával akar Jugoszláviával konfliktusba keveredni, hogy a háborura okot adjon; a világháboruban résztvevő államok között a győztesek a koncert, a legyőzöttek a revansért akarnak háboruszkodni s a lapok hasábjai minduntalan „Forrong a balkán“-ról cikkeznek. Mindez igazolni véli, hogy a világégés semmikép sem muloit el, s mert nem mullott el, ez igazolja azt is, hogy az egyes népvezetők nem számolnak az ily világégés borzalmas közgazdasági hátrányával, nem okulnak Németország százmillió márkás papirrongyain, sem pedig a sok százezer élőhalott rokkant ököibe szorított kézzel való tiltakozó szaván, mellyel odakiáltják, hogy le a háboruval, mert ma már nem vigasztalás az egykor hatalmas német császár,

de ma szintén a háboru áldozatának számított szerény polgár szavai: „Mire a fák levelei lehullanak, fiaim ti is odahaza lesztek már“.

Tak právijo,

ka szo Prejkmurci »prouti drzsávni elementi.« Tou nevidimo i necstémo szamo vu nisterni edni ali drugi táksi novinaj, stere szo tou ocsítanye szi za program djalé, na haszek szvoji lásztni intereszov, nego túdi csújemo z-oucsi v-oucsi. I tou je nyí edno dobro zmisleno orozsje, ár dnezdú sze nájlezsi tak onemogoucsi tiszti cslovek, ki je z-vojim rávnomislejnyem protivnik krivi lúdi. Szamo da delo naci sztóji.

Prav za prav eden ali jezero ali cejlo Prejkmurje, csi bi rávnocs vu nájbougsem ednorazmejnyi bilou, bí zsný prouti drzsávnosztjov doszégnoti nikaj nej moglo. Tou túdi dobro znájo oni lüdjé, ki tou ocsítanye delajo. Szamo csi bi oni vszi i poednom té recsi nej na dnévnom rédi drzsali, te bi nasi domacsini vékse postenyé meli, vucseni drzsáne szlüzsbé dobili po szvojoj kvalifikácii lepo napredúvali, nej kak vezdaj. Csi bi pa tej prisli v voditelszka mejsztá, té pa bi ménkala sztrankarszka propaganda, ár je nas národ tou sztrankarszto escse nej tak najeni. Na ka bi pa té bilou z-tej sztrank, stere véksi tál ji prouti kmetszkim interessom, csi bi rávnocs tiszti szlüzsbénik, za steroga tiszta sztranka dela i ki je v dotikaj z-tém kmetszkim národom, nebi propagando delao za nyou. Sztranka bi zginola, szlüzsbéniki bi bozsno slo, kmet pa, ár bi vecs lehko neodviszno i od szlüzsbénikov pritiszka szlobodno

PODLISZTEK.

Babicine molitvene knige.

Poznao szem ednoga prijétnoga sztarca, onoga szo escse vu nyegovi mládi lejtaj túdi tak zsenivali: »sztári« i ki je escse vu szvoji sztári lejtaj mládi osztá. Vszáki cslovek ga je lúbo; escse je nej bio na nyega csemeren: escse ne nájtélje nej. Pa je z obouji povouli meo, med szvejtja vszákeféle krsztsanszki i nekrsztsanszki národmi.

Goszpond je bio, bogat zemelszki goszpoud; ali szvojemi bogásztvi je on jemaó nájténye haszka. Z-viszikoga réda sze je naroudo; ná vszigidár sze je med timi niszikimi zdrzsáno; szíromákov, vu nevouli bodoucsi túváristvo sziskao; po cejlo szvejtje je szentá obhodo; ná je vzéó vu vszákoga národa szlobodscsine boji, níkelikokrát sze je z-tími obládavnimi venelío, ali nájvecskrát je tálniki bio ti pregányani várisov. Ka na szvejtje díke, nevoule mantre vszte, z-toga je ze-vszéga vövszéo szvoj tál — escse i dosztakrát ti drúgi tál túdi, ár je za nej trpo.

Vu szlobodscsine boji je do szlejdnyega nárlája vödrzsao i li teda je pobegno vu túnszko zemlou.

Ali prvle, kak bi osztavo dományo zemlou, je gori poiszkaó z-rodzine szvoje jedíno zsvouco kotrigo, lübléno szvojo babico, tou od vszej lübléno i vu postenyéj zsvouco sztáro mantron, stero je on med vszejmi naszvejtje bodoucsimi zsenzskami nájráj meo.

Po szrdcá z-hájajoucsem szlobu jemányi nyemi je tá pobozsna goszpodina, kakti szvojemí odhájajoucsemi vnúki, nájdragsi kincs, familie nájprijétnéjse relikvije, edne molitvene knige dála.

Té knign szo zse kak küncsna náprava, velke vrejdnoszt bilé, nyih küklouvje, kapcse i naszrejdi na tábli razpitjé szo indasnyega küncsnoga dela remekna szpráva bilá; stere k-nyim prikapseni szpumenek escse prijétnéjse i dragse vcsino: Brandenburgi Kataléjna je je, kak senk darúvala té familie prededekojci i od nyé szo szhájale, od deklíne, do deklíne pokolejny vszigidár, kak zsenítvi dári précimba.

Ka je té knige tá sztarica mogoucse naveke odhájajoucsemi jedínomi vnúki darúvala, je zse nyej na veliko zsaloszt bilou. Zakoga naj moli poetomtoga, csi je zgüblena domovina, zgübleni jedíni vnúk nyéni?

Tém knigam na pouti velki haszek v-zemes. Csi vu szükésino prides odpri je gori z-pobozsnosztjov: Boug i nyegovi szvécti te pomorejo.

Jáko lejpi tanács je bio tou od edne pobozsne sztáre materé! Szamo ka je vnúka szrdcé pecsina bilo, v-sterom je etakse szemén nej-púsztilo korenjá.

Potom je doszta, doszta teski lejt preteklo edno za drúgim, vu steri je nájtuzsnejse trplejnye troust bio.

Prerazmili szo onoga latinszkoga versusa rázum: „una salus vicktis: mullans sperare salutem“ „pozdráv tebi obládaui, vecs dobra sze netroustaj“.

Nas vrli sztarec je vsza eta britka troustanya odzacsétka mao kostávao i prezsívo: doszta je mogao pretrpeti, doszta nevoule vöprezstáti: szpoznao je vandarsztva odszküteni i pregányani bojúvnikov zsvilejnya vsze nevoule ali záto je vszigidár dobre voule bio.

Dosztakrát je nejmeo niednoga falata, steroga bi szi v-zoube djao, vsze szpráva, stero je szebov noszo je eden máli v-edén roubec zvézani pintlics bio. V-sterom szo bilé po babici darúvane molitvene knige túdi.

Oh pa kelkokrát bi je lehko za drágo cejno oudao. Antiquáriuske, indasnyi dugovány pobérávcí, k-cojrazmécsci, ki szo je prínyem vídili, szo lejpe sume pejnez ponújali za nyé. Ali on nyim ji je niti do rouk nejdopúszto. Tak velikoga kincsa nega na etom szvejtje, steri bi od etoga clenodiuma vecs vrejden bio.

Ali ednouk sze je razvedrilo vrejmen.

miszlo — bi zadovolen būo. Zatoga volo szmo mi Prekmurci „proutidrsávni elementi.“

Ali gda ví nikáki té recsi tak nalehci vöplünete, vasz bogme more niksa, te pravice nevidoucsa rouka szlísznoti za szrcé. Nej je mogoucse, ka bi sze szvejt tak z-nicesza sztvouro i tak ki je toga sztvorjenja ravnitel būo, more i vase hūda szrcá tüdi viditi. Nej je pa būo tak dúgi dén, ka bi szunce nej zajslo, tüdi sze nemrete i ví z-ognoti plácse po vrejdnoszi vasega delanya. Zató szi vu tom mladostzi zmiszlite na do sztrószti bezsáj.

Csi je nej tak, zakaj bi pa té mi proutidrsávni elementi bíli. Ali je nej vszáki cslovek Prekmurja lojálen drzsavlán? Ja csi je nej podlozsen vasim sztrankarszkim idejom, je zató nej prouti drzsávni element. Kak známo szte tüdi nisternim nej Prekmurszkim rojákom protivniki i csirávno niedno rejcs nevejo magyarszki, je vsze glih za „madžarone“ máio i bi je radi vrgli zmeszta, ár ne igra z-vami v edno dudo.

Tak sze pa skrampli szploj vövidijo z-vreca i vidite mi prekmurci szmo táksemi deli, táksoj bürokráciji prouti i nej prouti drzsávi. Mi radi mámo brezsztrankarszko delo na pravice obrtdjenom fúndamenti, szploj pa v-urádaj, gdé je neodvisznoszt nájbole potrejbno na bázi cslovecse pravice.

Kleknove lazsi.

Nejdávno szmo csüli od ednoga oglédnoga mörcsana, ki je pravo, ka „Klekl szamo té ne lazse, gda mlejko pijé, ár nyemi té pamet na mlejki zaposzlana; ovak sze nyemi pa escse vu sne lazsi szenyajo.“ Eden krájncsar pa potrdi mörcsari i právi: Vi prijátel isztino máte. Nam je tüdi eden rászt obecsao za veski mouszt, pa nam ga nej dao.

V-persouni nepoznamo Klekl-a, ali csi vu tejlí tak vküper ide, kak nyega lazsi vu „Novinaj“ té de za pár lejt zse po stíraj mogo oditi. No nej csüdo, vej je klerikálec i tou je zse navádno, ka szo nyí poti püklave. Tüdi nemremo zameriti Klekni, kaj csedno niti nemre píszati v Lovine. Kak ali gda? Csi v Beográdi diéte gorvzeme, komaj csáka naj v Rogasko Szlatino príde zsnymi. I csi na málo vrejmen domou príde, té pa tak nevej ka je v Beográdi ali v Prekmurji novoga, more kaj lagati od «Mörszke Krajine.» V-Prekmurji navoule nemamo, od tisztoza pa nej trbej

Zislo je szlobodcsine szunce: — denilo sze je. Ország je nazáj doubó szvojo pravico, emigrancz je odpüsztse, szvoja imánya szo nazáj doubili; nas sztári priatel je tüdi domou prisao. Nájprva nyegova szkrb je bila szvojo lübléno babico poglédnoti. Bila je velka radoszt, bilou je velko joukanye.

Zsivé Boug vu nébi! Nazáj je dao, ka je zgübleno bilou: nazáj je dao domovino, nazáj vnúka tüdi

Viditi je bilou na obema vrejmena tezkoucsa! Ali da li zsvéta!

Nazáj je dao babici od nyé dobleni drági kincs: molitvene knige.

— Jeli szi malo zsnjih moj szin, gda szi vu szükesini bio?

Vu szükesini szem dosztakrát bio. I tou tüdi vrejmen, ka szvéci pomágajo onim, ki ponizno molijo. I rávno szem nigdár nej oudprogori, tej szvéti knig, ár szem nej steo na szvojo grehno glavou szvétcov szrditoszt szpraviti, stere szem vrejden.

Vis moj szin, csi bi li szamo ednouk gori oudpro ete molitvene knige, bi sze ogvüsao zsnjih, ka nébe szvéci escse itisztoza pomágajo, ki dvoji vu nyih.

Zdaj gori odpré ta dobra mamica knig kapzse i vö je presztré na sztouli, nas vrli sztári priatel zdaj vidi, ka med vszáki vu dva sztrána, edna-edna sztotka (banka) je polozsena.

píszati. Óh lejpi követ szte nam Vi! Za stero krajino szte pa? Csi nej té lazslíve Lovine meli, niti nej znali ka escse zsvéte.

Gdé szte pa té bíli, gda bi v «Novine» tou mogli szpíszati, ka szo vasi G. bisztricski vücseniki narédili sz dúzsnoszt szpunyávajoucsimi zsandárami? Ka szte eden máli zagovárijoucsi artikus píszali, tou je vsze? Tou sze zná, ka vam je szramouta vecskrát prevötriti tou delo, zató rájisi ednouk, pa té zagovoriti szvoje fárnikevucsenike. Tou rávnocs tak zakriváte, kak od vász potrdjeni kuluk, zdaj pa obcsine zazávate na pomoucs.

Kak vász po píszávi poznamo, tüdi i mi potrdimo mörcsani. Odszejmao de pa «Mörszka Krajina» bole kontrolejrala vase lazsi. — Zoub za zoub!

GLASZI. — HIREK.

— **Zahvala.** Vszem dragim prijáteljem in znanecem, ki so mi za časa dolgozrajne, mučne bolezní in ob szmrti moje žene stali tolažljivo ob strani, izrekam tem potom najjiskrenejšo zahvalo. Anton S. Pirc, upravnik carinarnice Murska Sobota in hčerka Dragica.

— **Razszipávejo** sze drzsávni pejnezi brez vázsi vzrokov. Sztanovníkom pa kre Müre lezscsíh obcsin dén za dnévom prekáple Möra dobre trávnike i rodovitno zemlo. I kabi sze odpomoglo toj neszrecsi, kabi sze sztavilo grobjánszko deloványe razdérájcse Möre z energicsnim reguliranyom, sze Kleknova «prezvisena dobrouta» popolnoma nikaj neszkrbí. — Szíromaski Kmetje szo nyemi dobri bíli szamo pred volítvami. Opazovalec.

— **Granát je explodirao.** Pod tém iménom szmo prineszli vejszt, stero pa po z-merodájnoza meszta doblenoi informáciji na teliko poprávimo, ka je doticsni szoldák, ki je csete najzavüpnější būo, je v magazini vzéo dvá zdraviva granáta i tiszti je explodirao na vozi i odtrgno oglávo szoldáka nougi, dnéva 8. IX. ob 1/2 6 vöri v-gojdnó. Zakaj je vzeo szebov vecs granátov je nej znati, mogoucse zató, da pri vájaj vecs lehko lücsa kak je pa dobljeno od komandata bilou. Nalehci je prisao do granáta, ár je magazin na nyega būo zavüpani. Szoldák, Salih Krđžalič ki sze je poneszrecso po szvojoj nepazlivoszti, je z-Bosznie domá, je po dvakratnoj operáciji 13. IX. v M. Szobotskom spitáli mrou i ár je nekrsztsanszke muszlimanszke vere būo, szo ga 14. IX. na pokopaliscse zsidovszko v M. Szoboti pokopali. Za vernim vojákom vszi oficiri zsalüvajo.

— **Neszreca.** Stevanéc z 50 lejt szároga Borejszkoza kneta i masiaszkoza verta je t. m. 16. kobila (lásztna) tak v-zseloudec brsznola, ka je zse na drügi dén mrou. Po neszrecsi vcsaszi szo ga v-spitao v M. Szoboto odpelali, ali je zse prekeszno. bilou.

— **Tojvájje.** Pri Siftár Lajos krcsmári v Polani szo t. m. 13. neznani csinítelje z-nyegovoga spájza odneszli obütel i gvant vu vrejdnoszti 10.000 Dinárov. Kak szmo zvedli, je eden küsen zsandár zaszlejdo csinítela, a zavolo nadalnye preiszkáve osztáne tájoo. — V Lemerji zsvínszki trgovec Szecsko Kálmán je küpo edno telico i jo dao prignati domou vu szvojo stalo. Na drügo gojdnó, gda bi jo dale mogao gnati je telice nej bilou v stali; nikák jo vkradno. Csinítelje iscssejo.

— **Nevarna mláda szraka.** Kak szmo predkrátkom zse opiszali, sze je na nej vaje zsitek podao Pozvék József mládi cslovek z-Brezovec i je po zapelívi po áj oroupao ednoga Márkovcsara, ki szamo edno rokou má. Zdaj sze je nouvi csin v-klücsó nyegovoga zsvilejnya. Tüdi na tákso formo je oroupao ednoga Deklezsovcara pred pár meszeci, ki ga je zdaj szpoznao.

— **Zsidovszko nouvo leto.** Preminoucsi tjedenszo szvetili nasi izraelitanci szvojsza vadlíványa nouvo leto stero sze racsuna od sztvorjenja szvetá i tak písejo od 11-toga szeptembra naprej 5684. leta.

— **Zsenszka — dühovnik.** Po porocsili „Bács-megyei Napló“-ja, je v-Vojvodini edna zsenszka, ki je v Budapesti poszvecsena za dühovnika reformátuske vere. — Po ednoi sztráni písejo razlicsne novine, ka de v-Baranyi nasztáviena za dühovnika, po drügoj sztráni pa ka de szamo ovak poravnávála düsevne poti lüdsztva vu Krisztsnovom dühi.

— **Nouva neszreca v-Japani.** Po nájnovejsi porocsilaj je v-Japanszkom po velikom potreszi pálik velki orkán (vihár) divjao steri je vecs veliki varasou v doszta lüdsztva poskodovao.

— **Szejádev** v nasoi krajini sze je obcsno zacsnolo. Pred lüdmí je sztráh, da de tak kak láni.

— **Gostilniča ska zadruga** v Murski Soboti opozori vse člane gostilničarske zadrüge, da morajo svoje: tako pomočnike (kelnare) kako vajence (inase) pri gostilničarski zadrugi v M. Soboti ob uradnih urah vsako sredo in soboto popoldne od 1—2 ure v uradnih prostorih g. Josipa Flisar, gostilničar v M. Soboti v lastno korist prijavití.

— **Halálos ítélet a ljutomeri gyilkosságban.** Annakidején részletesen megírtuk, hogy G a n u s mérnök távollétében meggyilkolták annak 26 éves feleségét és három éves fiát. Mindez július 7-én történt s a gyanu mindjárt a mérnökék öreg szolgájára irányult, kit, dacára konok tagadására, lezárták. Ez ügyben az esküdtszéki tárgyalás folyó hó 19-én volt megtartva s a vádlottak padján az öreg Črnjenko, a mérnökék szolgája ült. A vizsgálat és tanuvallomások után, habár a szolga egész végig tagadta, az esküdtek a gyilkosság kérdésében Črnjenkot bünösnek mondták ki s ezért őt rövid tanácskozás után, kötél általi halálra ítélték.

— **Megszüntetik a M. Sobotai polgári iskolát.** Már régen járta vidékünket a hír, hogy beszüntetik a polgári iskolát, de a beiratási hirdetésekkel s a beiratásokkal magával bebizonyítani véltük a hírek valótlanágát. A hír a végén mégis tényé vált, mert az iskola igazgatóság mult héten már az első osztályos tanulóknak kis cédulát adott ki, amelyekkel értesítik a szülőket, hogy a polgári iskola első osztálya megszűnt, irassák gyermekeiket más iskolába. Tehát az idén az első, jövőre a második s négy év múlva teljesen megszűnik a polgári iskola. Az okot a megszüntetéshez nem tudjuk. Annyi tény, hogy a polgári és a gimnázium tanári kara között állandó volt a surlódás, mely a közös iskola-épületben nem tudott megférni. Ámbár az iskola nekünk nagyon el kell, még sincs sok ellenveitésünk annak beszüntetése ellen, ha a polgári beszüntetéséhez mérten a gimnáziumot kifejlesztik nyolc osztályúvá és az alsóbb osztályokat szükség esetén párhuzamosakká teszik. Reméljük, hogy így lesz s a bajok elmaradnak, amit esetleg a polgári beszüntetése okozná.

— **A fiatal utonálló.** Mint annakidején megemlékeztünk arról a nem mindennapi eseményről, hogy P o z v é k József brezovici fiatal, 17 éves legény erdőbe csalt egy idősebb félkezű markovcii embert s ott pénzét elvette, a tanuk terhelő vallomása dacára, tagadja tettét. Még ez az esete véget sem ért, már is más terhelő vád jött ellene. T. i. egy deklezsovjei öreg ember szintén felismerte benne a tettest, kivel szemben nemrégén szintén ilyen támadást követett el s összes pénzét elvette. Már két egyforma vád van ellene s mégis tagad. Tagadása ellenben csak súlyosabb büntetést von maga után, a mely elől szabadulni nem fog.

— **Korcsmárosok ipartestülete** Murska Sobotában ezennel tudomásul adja minden korcsmáros és kávéház tulajdonosoknak, hogy úgy a segédjét mint a tanoncát a korcsmárosok ipartestületénél minden szerdán és szombaton tartandó hivatalos órák alatt és pedig: d. u. 1-2 Fliszár József, korcsmáros urnál murska-sobotán levő hivatalos helyiségében a következmények terhe alatt bejelenteni köteles.

— **Rendőri hírek.** Szecska Kálmán lemerjei kereskedő a pucinci vásáron egy üszőt vett 8000 dinárért, a melyet haza hajtatott istállójába. A mikor is az üszőt másnap reggel tovább akarta szállíttatni, valaki ellopta. A furcsa eseményt rögtön jelentette a csendőrségnek, mely a nyomozást megindította. — **Siftár Lajos** polonai korcsmáros éléskamrájából ismeretlen tettesek folyó hó 13-án elloptak mintegy 10.000 dinár értékű ruhaneműt. A csendőrség állítólag nyomában van a tettesnek.

— **Nő lelkész.** Röviddel ezelőtt érkezett haza a Vajdaságba Novák Olga, aki a budapesti református teológián lelkésszé avatott fel. Egyik verzió szerint, egy baranyai fárát fog kapni, míg a másik szerint, nem vállal lelkészi hivatalt, hanem egész szerzett tudományát az emberiség lelki világának istápolására szenteli.

— **Szerencsétlenség.** Stevanecz 50 éves borejci gazdálkodót a lova oly szerencsétlenül rugta hasba e hó 16-án, hogy másnapra meghalt.

— **A parlament** ülészése folyó hó 20-án megkezdődött.

— **Leányszöktetés és az eltűnt liszt.** Furcsán adja össze magát e két dolog, de természetes. Folyó hó 16-án eltűnt Titán Teréz bakovci asszony éléskamrájából 50 kg. liszt. Másnap éjjel 11 órakor, azaz 17-én pedig eltűnt a lánya, akit Markovics Leopold nevű legény megszöktette s az irányt osztrák Radkersburg felé vették. Több mint valószínű, hogy a lisztről már eleve gondoskodtak az amor hősök. Na ja, csak szerelemből nem lehet megélni.

Št. 803.

Razglas.

Na državni babiški šoli v Ljubljani se začne dne 5 novembra 1923.

učni tečaj za babice

s slovenskim učnim jezikom. Tečaj bo trajal do dne 31. avgusta 1924, t. j. 10 mesecev. V ta tečaj se sprejmejo ženske, ki še niso prekoračile 40. leta starosti in ki se, ako so še neomožene, dovršile 24. leto ter so učnega jezika zmožne v besedi in pisavi. Pouk je brezplačen. Vse prosilke morajo vložiti svojeručno spisano, pravilno kolkovano prošnjo za sprejem v babiško šolo pri pristojnem okrajnem glavarstvu, odnosno mestnem magistratu, do dne

10. oktobra 1923.

Prošnji naj prilože krstni in rojstni list, eventualno poročni list ali, če so vdove, smitni list svojega moža, nadalje oblastveno potrjeno pravstveno izpričevalo, potem izpričevalo uradnega zdravnika pristojnega političnega oblastva, da so drave in telesno in duševno sposobne az uk, nadalje izpričevalo, da imajo cepljene koze ali da so jim bile koze iznova cepljene, izpričevalo o šolski izobrazbi in, če so ubožne, tudi zakoniti ubožni list. Prednost za ta tečaj imajo prosilke iz maribarske oblasti, izvemši mesti Maribor in Celje.

Učenke, ki so ubožne in potrebne, se sprejmejo v internat brezplačno; imovitejše morajo plačevati hrano v internatu, stanujejo pa lahko zunaj internata.

Vsaka učenka, sprejeta v državno babiško šolo, mora imeti poleg zadostnega telesnega perila in obutve še te-le svoje predmete:

4 rjuhe, 2 previeki za blazine, 1 posteljno odejo (koc), 2 bela predpasnika z rokavi (po predpisu), 2 brisači, 2 namizna prtíča, jedilno posodno in orodje.

A kormány ultimátumot intézett Bulgáriához.

Ha a bolgár bandák jugoszláv területre lépnek az SHS királyság megszállja Szófiát.
A bolgár bandák megindultak a jugoszláv határok felé.

Uj forradalom fenyegeti Bulgáriát.

Az Alekszandrov Todor vezetése alatt álló macedon irredenta bandák, amelyek hir szerint 80.000 guerillaharcra jól fel-fegyverzett harcosból állanak, néhány nap óta a jugoszláv határ felé menetelnek.

A Nisben és caribrodri vasutvonal mentén koncentrált szerb csapatok szemmel tartják a bolgár bandák mozdulatait. Egy aeroplánra, amely bolgár terület felett repült, tüzeltek.

A „Tems“ jelenti, hogy a washingtoni kormánynak jelentések vannak birtokában azokról a iegyverekről, amelyeket titokban csempészték bulgáriába a „földközi tengeri kikötőkől“. A jelentések szerint nagymennyiségű municiót négymillió puskát, hatszáz ágyut nehéz üteggel, négyezer géppuskát és kétszáz ezer automata puskát szállítottak, bár a neuillyi béke csak 20 ezerben állapítja meg a bolgár hadsereg létszámát.

A „Chikago Tribüne“ értesülése szerint a nagyhatalmak képviselői Lazarov tábornokot, a bolgár hadsereg parancsnokát azzal gyanusítják, hogy titkos összeköttetésben áll Alekszandrov Tóddal és hir szerint bolgár reguláris csapatok is támogatnák a a macedon komitét.

Az irredentistáknak az a szándékuk, hogy megtámadják a SHS királyságot, míg beograd figyelmét a fiumei probléma köti le.

A komitácsi vezérek szerint Musolini emberei már türelmetlenek az ő tétlenségük miatt és azzal fenyegetnek, hogy felhagynak a segélyezésükkel és a fegyverosztogatással, ha nem kezdenek gyors akcióba Macedoniában.

Ultimátum Szófiának. A beogradi kormány figyelmeztette Szófiát, hogy a jugoszláv csapatok a határon keresztül bolgár területre nyomulnak, ha nem szűnnek meg a komitácsi betörések.

A beogradi kormány azt is hozzáfűzte a figyelmeztetéshez, hogy szükség esetén megszállja Szófiát, hogy megakadályozza a bolgár előkészületeket Macedónia megszállására, amelyet, hir szerint, a bolgár hadsereg segítségével akarnak keresztülvinni.

A beogradi hadügyminisztérium megtette a szükséges intézkedéseket a határok megerősítésére, hogy megakadályozhassa a már előkészített bolgár betöréseket Dzsusz-tendil, Dzsujuma és Petrics irányából jövő csütörtökön.

Dne 5. novembra 1923. ob osmih se morajo vse prosilke osebno javiti pri ravnateljstvu državne babiške šole v Ljubljani, Stara po št. 3, da opravijo predpisani sprejemni izpit. Prosilke se sprejmejo, ako zadoste vsem predpisanim pogojem in ako opravijo sprejemni izpit z dobrim uspehom.

Državna babiška šola v Ljubljani,

dne 3. septembra 1923.

Ravnatelj: prof. dr. Zalokar s. r.

Posta.

Rozwadowski. Kivánságát teljesítettük, reméljük, megfelelő. „Ilka“ c. tárcáját közöljük, de tekintettel terjedelmességére, a karácsonyi ünnepekre használjuk fel. Csak tovább. — **Útkaparó.** A lap hiányos kézbesítésének oka csak a kézbesítők keresendők. Különbön pedig reklamálja meg, nyilt levélben, bélyegmentes. A négy din követelésnek majd utána nézünk. — **Kereskedő.** A fő, hogy a hivatalos szlovén legyen az első a többi lehet akármilyen, tehát magyar is. Az ily parancs nem érvényes, adják ki írásban s akkor éljen panasszal a miniszteriumba. — **„Nas Dom“ uredništvo.** Vas cenj. listz prevzememo szamo v zameno i tak ga adressirajte na reditelstvo „M. K.“, nej pa na imé reditela.

FIATAL ÜGYES

SEGÉD

FELVÉTETIK OKTOBER 1-RE BENŐ WORTMAN RÖFÖS KERESKEDÉSÉBEN DOLNJA LENDAVÁN

KINO v Murški Soboti

V nedeljo 23. szept. popold. ob 3 uri zvečer ob 8 uri:

Monte Carlo

Pustololovina u 5 činova.

U glavnoj ulozi:

FRIEDRICH ZELNIK

Vstopnina:

Gornje lože 8— Dinár, spodnje lože 7— Din. in II. prostor 3— D.

Lastnik kina GUSTAV DITTRICH

Eladó! két hold első minőségű szántó föld Murska Sobotá határában. Bővebbet

Czipoth Viktor kereskedőnél Murska Sobotá.

Na oddajo! je dvá plüga prvi klász oratjega grünta v Szobocskom hntári. Vecs sze pozvej pri

Czipoth Viktor trgovci v Murški Soboti.

Gazdálkodás

A veszettség.

Irta: Nemes Miklós állatorvos, M. Sobotán.

Van a madarak között egy fajta, melyet Bufágának neveznek. Ennek csőre, helyesebben csőrének felső kávája, erősen és hirtelen hajlott. Az alsó állkapcsa nagyon erős és széles. Nagyon alkalmas arra, hogy a szarvasmarhák bőre alatt levő kukacot, — amely egy légytől származik, annak fejlődéses átmeneti alakja, — kinyomja, kihuzza, persze azért, hogy megegye. Afrikában ez a madár a marhacsordáknak igazi jótevője. Ugye milyen érdekesek az élősködők és a természetnek ez a berendezése. Abessiniában igen sok ilyen Bufága követi a karavánokat, hogy a teve bőre alól kihuzza a kukacot. Az emberek között is van sok ilyen jótevő — — — !?

Vannak élősdiek, melyek majdnem mindenféle állatnál, embernél bőrbetegséget okoznak. Ha e bőrbajt nem gyógyítjuk, helyesebben, ha a bőrbajt okozó élősdieket (rühatkát) el nem pusztítjuk, lesóványítják, vérszegénnyé teszik a megtámadt gazdaállatot és kioltják életét. Ezek szabad szemmel jól látható élősködők. A régebbi lapokban megírtam, hogy vannak bacillus alakú gombák, amelyek közül felemlítettem a sertésorbánc bacillust és az általa okozott betegséget. Az emberek orbáncát nem pálcika, rudacska alakú, hanem gömb, golyócska alakú gomba okozza. Ezeket a gombákat csakis erősen nagyító üveggel lehet meglátni, mert igen kicsinyek, egy milliméternek az ezredrésznél nagyobbak.

Most pedig a jó Istennek egy olyan teremtményét fogom leírni, melyet sem szabad szemmel, sem a legerősebb nagyító üvegekkel sem lehet meglátni. Mégis tudjuk, hogy létezik, mert látjuk annak romboló hatását, látjuk, hogy elpusztítja az összes állatokat, embereket, ha bevándorol azok fejébe, agyába, okozza azok sajátos megőrülését, megbolondulását, amelyet veszettségnek, vizszony-nak, dühnek neveznek a magyarok. A latin nép: Lyssa (Lissza), Rabiesnek, a német Wut, Tollwutritnak, a szlovén steklinának, az itteni nép beznosznak nevezi. Mellesleg megjegyzem, hogy több betegség van, amelyről egészen biztosan tudjuk, hogy valamilyen, az állati testben szaporodó, oly picike teremtmény okozza, melyet az eddig fel-talált erősített és javított nagyítók (mikroszkopok) képtelenek akkorára megnagyítani, hogy az emberi szem azt megláthassa. Ilyenek a himlőt, a ragadós száj- és körömfájást okozók, ilyenek a sertéspestist, a tenyészbénaságot, az eb- és ló-tífuszt, a keleti marhavészt, marhapestist, a dél-afrikai lóvészt, tyukpestist, az ivarszervek hólyagos kiütését, szarvasmarhák roncsoló orhuruját és a baromfi himlőt okozók is.

A veszettséget legtöbbször a kutyán látjuk. A kutya nagyon kedves házi állat. Az ebtartó gazdáknak figyelni kell erre az állatra, mert ha az megvész (veszett lesz), egyetlen harapásával halálosan megsebezheti testünket, mert a nyállal, a fogakkal beleoltja a veszettség élősdjét.

E pillanatban olvasom K. Nagy Sándornak: »Az ember és a kutya« című füzetét, abban a kutya történetét. Talán egyik-másik olvasót érdekli az ő jövetelüket, ezért a következőket írom tőle:

»Az eber leghűségesebb állatja, a gyermek legkedvesebb játszótársa: a kutya, ez az okos és tanulékony háziállat, mely megismeri azt, aki őt szereti és akit szeret, azt követi, annak kedvébe jár és szükség esetén őrzi, oltalmazza és védelmezi.

A kutyáknak 22 laja ismeretes, melyek hét csoportra oszlanak, u. m.: agár, bulldog, borzbe vagy tacskó, vizsla, selyem vagy lompos szőrű házi- és juhászkutyák és eszkimófaj kutyák csoportjára.

A kutyák a farkas- vagy sakál-fajoktól erednek. Még ma is vannak vadkutyák Ausztráliában „dingó“ név alatt és ezek éppen úgy pusztítják a jukokat, mint a farkasok.

Elvadult kutyák pedig nagy számmal vannak Török-, Görög- és Déloroszországban. Konstantinápolyban, Sztambulban csapatostul kóborolnak a

„köpekek“-nek nevezett gazdátlan kutyák, amelyek a rosz kövezetek közt táboroznak, ezeknek gödreiben hozzák világra és nevelik fel kölykeiket s itt végzik be életüket is. És egyes városrészeket vagy utcákat annyira a magukénak tartanak, hogy azon a helyen idegen kutyát meg nem tűrnek és az ott található hulladékokból részesülni nem engedik. Európába a magyarokkal került a kutya, Ázsiából hozták magukkal. Még a neve is ázsiai eredetű, ahol „kutá“-nak hívták (amint azt a selyp gyermektől most is halljuk) és ebből alakult az idő és a természet vasgyurója alatt a kutya szó.

(Folyt. köv.)

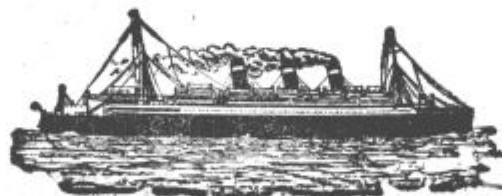
Műtrágyázás.

Thomas salak. Ez a műtrágya is egyenértékű a szuperfoszfáttal, csak hogy ennek hatása 2—3 évig is eltart s nehezebben is oldódik. Ezen műtrágyát az acélgyártásnál nyert hulladékokból gyárilag állítják elő és szürke poralagban hozzák forgalomba. A kereskedésekben árusított Thomas salak 16—20 százalék foszforsavat, 48,5 százalék meszet, 4,8 százalék magneziát, 0,7 százalék kén-savat, továbbá vasoxidot, kovavasat, homokot és agyagot tartalmaz. A Thomas-salakban levő foszforsav vízben nem oldódik, csak 2 százalékos citromsavban, de a hatás egyenlő a vízben oldódó foszforsavéval. Az a Thomas salak a legjobb, amely 1 és fél milliméteres szitán áthullik, de legalább is a háromnegyedrészt azon át tudjuk szitálni. A földbe jó mélyen helyezük, azért legjobb már a tarlószántás előtt elhinteni, de legalább is a vetőszántással buktatjuk le a földre. Elhintésnél azonban ne kaverjük össze ammoniák-műtrágyákkal, istállótrágyával, árnyékszéki ürülékkel, vérliszttal, komposztal vagy szuperfoszfáttal.

A Thomas salak minden tekintetben jó hatással van a növényzetre és minden talajon, amely nem tulságosan száraz, főképp a rétre. Elszórásra szükségeseték rére 3—400 kg., buzának, rozsnak használva 1—200 kg. kat. holdanként. Rétekre használva beleboronáljuk, szántóknál leszántjuk. Mindenesetre azonban mielőtt a műtrágya egyik vagy másik fajtát alkalmaznánk, próbálják ki, melyik válik be talajunknál.

Pejnezi — Pénz.

1 Dollár	= Kj	360
100 Kor. Budapest	= »	2
100 Kor. Becs	= »	50
1 lira	= »	16
Zürichben 100 Dinar	= »	6

RED STAR LINE

Antwerpen—New-York

s čuvenimi belgijskimi parobrodi

„BELGENLAND“

najnovješi, največji in najhitrejši parobrod
Red Star Linije

Največja udobnost, najmodernejša urejenost
v kabinah in tretjem razredu.

IZVRSTNA HRANA.

Vsa¹ pojasnila dajajo brezplačno zastopstva

RED STAR LINE:

BEOGRAD, Karadjordjeva ulica broj 91.

ZAGREB, Trg I. broj 16.

LJUBLJANA, Marijin trg št. 2.

GRUŽ, Obala.

BITOLJ, Bankarska ulica broj 12.

Po najvišjoj ceni

küpm vszakovrszten kmetski pripou-
vek kak szilje, krmo, jáboka, szlive,
zdravilne i gobe. Za nabéranye gob i
travine potrejbne podatke radevoule
dam. Odávam vszevrsztne kmetske pot-
rejbcsince i gnojila (thomsalak, superfosz-
fát). Na piszmeno pozványe pridem.

LJUDEVIT J. RÖSSLER

Hodos 53.

Legmagasabb áron

veszek mindennemű gazdasági terményt
gabonát, takarmányt, gubacsot gyümöl-
csöt, anyarozsot, gyógyfüveket és gom-
bákat. Gyógyfügyűjtésre vonatkozó fel-
világosítással készséggel szolgálok. —
Eladok mindennemű gazdasági cikket,
műtrágyát (csehországi löherjegyű)
thomsalakot, csontlisztet, szuperfosz-
fátot, meszet, trágyát stb. Levélhívásra
bárhová megyek.

LJUDEVIT J. RÖSSLER

Hodos 53.

Naznanilo.

Postüvanim mojim znancom i prijatelom
naznányam, da sam z-firme Jónás i
Cvetič odsztoupo i sam v-szvojoj lász-
noj hizsi (Cerkvena ul.) oudpro szvojo
trgovina z manufakturo

Üzletnyitás.

Igen tisztelt vevőimet és ismerőseimet
értesítem, hogy a Jónás és Cvetič cégből
kiváltam s a Cerkvena ulicában levő saját
házamban nyitottam üzletet, melyet
mindenki megelégedésére és a legjobb
áruval személyesen fogom vezetni.

JANEZ CVETIČ
trgovec. — kereskedő.

Novoszt! Naznányam Ujdonság!

postüvanomi obcsinsztvi, ka
sam oudpro razodajálnico za
vszakovrsztno marmorno
grobovno kaménye (krizse)
prej kath. cérkvi v Zelko-
vom hrámi v Murska Soboti

JOSEF MOČNIK

KÖFARAGÓMESTER

MURSKA SOBOTA

Értesítem a n. érdemű közön-
séget, hogy Murska Sobotá-
ban a Zelko-féle házban
(kath. templom átellenében)
SIRKŐ raktárt létesítettem,
ahol is legolcsóbb napiáron
minden minőségű és kivitelű
sirkövek állandóan kaphatók.

HRANILNICA v MURSKI SOBOTI

Prej — Ezelőtt

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR
(SZTARAGASZA)

Stampano v „Prekmurski Tiskarni“ v Murski Soboti

Z VRSÁVA VSZE BANCSNA DUGOVÁNYA
MINDEN BANKSZAKMABA VAGÓ ÜGYET
LEBONYOLIT.

V ZÉZI

ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN

Z-JADRANSKA BANKA BEOGRAD-AL

Podgovornik, lásztnik i vödányik Kühar Stevan Márkisevci.